

Nazorgonderzoek Wmo

Samenvatting

Rekenkamer Venlo, april 2010

In september 2007 heeft de rekenkamer het eindrapport 'Meedoen tegen (w)elke prijs?' uitgebracht, een onderzoek naar de kwaliteit van de startsituatie van de Wmo. Gelet op het feit dat inmiddels een periode van twee jaar was verstreken sinds de besluitvorming over dit onderzoeksrapport, heeft de rekenkamer eind 2009 besloten om een nazorgonderzoek uit te voeren.

Doel van dit nazorgonderzoek is om een beeld te vormen van de doorgevoerde verbetermaatregelen en de daarmee bereikte resultaten ten aanzien van het Wmo beleid en de uitvoering daarvan.

Deze samenvatting gaat in op de belangrijkste onderzoeksresultaten. Omdat dit een nazorgonderzoek betreft, hebben wij geen aanbevelingen geformuleerd.

Hoofdconclusie

De rekenkamer concludeert dat de gemeente Venlo het integrale beleidskader van de Wmo in zijn uitwerking van het beleid heeft losgelaten.

Het beleidsplan Wmo 2008-2011 is opgesteld conform de eisen die door het rijk daaraan waren gesteld. De uitwerking van het beleid is vervolgens niet integraal in een Wmo programma weergegeven maar is qua informatie verdeeld over de bestaande (vijf) beleidsprogramma's. Daar is geen expliciete besluitvorming over geweest, maar de raad heeft daar ook geen vraagtekens bij gezet. Die uitwerking heeft in een enkel prestatievelid wel concrete vorm en invulling gekregen, in de meeste andere (nog) niet. Daar waar van gemeentewege gesproken wordt over de Wmo houdt dat automatisch in dat het over de 'smalle Wmo' gaat (prestatievelid 6).

Tegelijkertijd concluderen wij dat de voorgehouden vertaling van het Wmo beleid in de begroting niet geëffectueerd is, er is onvoldoende samenhangend inzicht geboden in doelen, prestaties en kosten van de Wmo en door het ontbreken van streefwaarden, indicatoren en een nulmeting is de mate van doelbereik ongewis. Dit maakt de mate waarin de uitvoering van de Wmo succesvol is een zoekplaatje en daarmee de sturing door de raad niet goed mogelijk. Om dat te voorkomen zou een Wmo-monitor op zijn plaats zijn.

Deelconclusies

De meeste deelconclusies hebben betrekking op de door het college (inclusief de ambtelijke organisatie) uitgevoerde verbeteracties. Daarnaast heeft een aantal conclusies betrekking op de rol van de raad bij de Wmo.

College en ambtelijke organisatie

Op een aantal onderdelen zijn goede vorderingen gemaakt als het gaat om de opvolging van de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek naar de Wmo in 2007:

- De beleidsformulering voldoet aan de daaraan te stellen eisen van SM(A)RT-heid.
- De speerpunten van het beleid zijn geformuleerd in termen van te bereiken maatschappelijk effect.
- Ook zijn er pogingen ondernomen om het beleid schematisch en in samenhang weer te geven.
- Belangrijke afwegingen zijn gebaseerd op het principe van budgettaire neutraliteit in relatie tot de kwaliteit van de zorg. Dit heeft tot medio 2009 geleid tot een uitvoering binnen de financiële kaders zonder dat aan de kwaliteit getornd hoefde te worden.
- Het is ook te waarderen dat belangrijke beslisvoorstellen aan de raad zijn voorgelegd inclusief de financiële implicaties.
- En tenslotte is op gezette tijden verantwoording afgelegd over de uitvoering van de Wmo, hoewel de frequentie daarvan in 2007 hoger lag dan in 2008 en 2009. Momenteel wordt gedacht aan het opzetten van een separate jaarverantwoording over de Wmo.

Op enkele andere onderdelen moeten wij helaas vaststellen dat de voorgestelde verbeterpunten niet zijn opgepakt of nog niet tot het gewenste resultaat hebben geleid:

- Het gaat hierbij ten eerste om de concrete uitwerking van het Wmo beleid in de beleidsprogramma's van de programmabegroting. De doelstellingen zijn – op een enkele uitzondering na – niet geconcretiseerd in streefwaarden en indicatoren ontbreken veelal.
- Doordat ook geen nulmeting van de brede Wmo is gehouden, is het nauwelijks mogelijk om de mate van doelbereik van het Wmo beleid inzichtelijk te maken. Uit de verantwoordingsrapportages blijkt nu achteraf ook dat het antwoord op de vraag 'Wat hebben we bereikt' – door het ontbreken van streefwaarden, indicatoren en een nulmeting – achterwege blijft.
- De rapportages beperken zich bovendien voornamelijk tot prestatievelid 6 (individuele voorzieningen) omdat hier destijds de meeste (politieke) belangstelling voor bestond.
- Van een integrale verantwoording over de Wmo in de jaarstukken – waarbij samenhangend inzicht wordt geboden tussen doelen, prestaties en kosten – is eveneens geen sprake.
- Bovendien laat de verantwoording betrekkelijk lang op zich wachten: het duurt tenminste 3 maanden na dato totdat de raad geïnformeerd wordt.
- Er is niet voldaan aan het raadsbesluit van 31 oktober 2007 om aan de commissie SMZ te rapporteren over de voortgang van de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport.
- Tenslotte wil de rekenkamer nogmaals de aandacht vestigen op een adequate beheersing van de kosten in meerjarenperspectief, zeker nu het Wmo budget voor de komende jaren onder flinke druk staat. Een beter inzicht in de ontwikkeling van de potentiële Wmo zorgvraag op lokaal niveau kan de realiteitswaarde van het benodigde budget vergroten. Niet alleen terugkijken naar (recente) ervaringscijfers, maar ook anticiperen op mogelijke toekomstige ontwikkelingen zodat – indien nodig – tijdig bijgestuurd kan worden.

Gemeenteraad

De artikelen 147 t/m 158 van de Gemeentewet beschrijven de bevoegdheden van de raad. De belangrijkste raadsbevoegdheden zijn:

- het vaststellen van verordeningen (gemeentelijk wetgever);
  - het vaststellen van de begroting en de rekening (budgetrecht);
  - het controleren van de uitvoering van raadsbesluiten door het college.
-
- De raad heeft bij de voorbereiding van het Wmo beleid een proactieve rol genomen door het instellen van een raads werkgroep ten behoeve van het sturen van het besluitvormingsproces en het leggen van contacten met het maatschappelijke veld.
  - Wij willen een kritische noot plaatsen bij de mate waarin de raad zijn rol op het gebied van de Wmo heeft waargemaakt in de periode na de vaststelling van het Wmo beleidsplan (in de raad van april 2008). Op sommige belangrijke momenten heeft de raad niet adequaat gebruik gemaakt van zijn controlerende bevoegdheid. Hierdoor heeft de raad zichzelf tekort gedaan in zijn beleidsbepalende rol ten aanzien van het belangrijke Wmo dossier. Bij de vaststelling van het Wmo beleidsplan heeft de raad enkele essentiële vragen gesteld, die vervolgens bij de begroting (2009) zouden worden beantwoord. Het lijkt erop dat de raad niet heeft opgemerkt dat deze belofte vervolgens niet is ingelost.

Voor een uitgebreide onderbouwing van deze onderzoeksresultaten verwijzen wij naar de integrale notitie Nazorgonderzoek Wmo van de rekenkamer, die u digitaal ter beschikking is gesteld.

SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

Externe voorzitter

Dhr. P. Houtsma

Leden

Mw. J.C.M. van den Akker (extern lid)

Dhr. M.E. Geerts (extern lid)

Dhr. J.G.U.G. Hoezen (lid)

Dhr. A.F.E. Pieko (lid)

Mw. V.E.R. van de Wiel-Tax (lid)

SECRETARIAAT REKENKAMERCOMMISSIE

Secretaris/onderzoeker

Dhr. R. Lamberts

Telefoonnummer

077 – 359 62 79

E-mail

r.lamberts@venlo.nl

Website

www.venlo.nl/rekenkamer